

**Uchwała Nr/...../2019
Rady Gminy Michałowice
z dnia.....2019 r.**

w sprawie przyjęcia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminy Michałowice na rok 2020”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r. poz.506 ze zm.) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) Rada Gminy Michałowice uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminy Michałowice na rok 2020” w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałowice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH GMINY MICHAŁOWICE NA ROK 2020

Wstęp

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2020 (zwany dalej Programem) ma na celu zapobieganie powstawaniu problemów związanych z szeroko rozumianymi uzależnieniami. Program jest kontynuacją działań z lat ubiegłych uzupełnionym o nowe inicjatywy i działania wynikające z bieżących potrzeb.

Obszar działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych określa ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizacja zadań wynikających z zapisów tej ustawy prowadzona jest w ramach corocznie uchwalanego przez Radę Gminy programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Art. 4¹ cytowanej ustawy stanowi, że do zadań własnych gmin należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Program uwzględnia zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020, określone w obszarze strategicznym „rozwój profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i innych używek” a także zapisy Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 oraz rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska

Alkohol jest substancją psychoaktywną i toksyczną, i pomimo tego, że jest towarem legalnym, to jako towar konsumpcyjny nie podlega regułom wolnego rynku. Problemy związane z alkoholem, to nie tylko choroba alkoholowa. Alkoholizm stanowi jeden z największych problemów społecznych. Szacuje się, że 2,4% populacji dorosłych to osoby uzależnione od alkoholu, a ponad 2,5 mln to osoby pijące alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy. Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia „śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Każdego roku z powodu picia alkoholu na świecie umiera 3,3mln ludzi, spożywanie alkoholu ma negatywne skutki w przypadku ponad 200 chorób.

Diagnoza Zagrożeń Społecznych zrealizowana w 2016 roku potwierdziła, iż wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Do wypicia alkoholu przynajmniej raz w życiu przyznało się 24,6% uczniów szkoły podstawowej, 41,7% gimnazjalistów oraz 78,3% uczniów szkoły po gimnazjalnej. Wśród przyczyn sięgania po napoje alkoholowe znajduje się chęć zaimponowania, poddanie się presji rówieśniczej a także okazje towarzyskie, nie bez znaczenia ma społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu. Sięganie po alkohol prowadzi często do podejmowania innych zachowań ryzykownych i – jak podkreślają specjaliści –

zaburza proces rozwojowy. Wśród szkód można wymienić np. upośledzenie czynności poznawczych: koncentracji uwagi, zapamiętywania, uczenia się czy kontroli emocji. Rekomendacje wydane przez PARPA wskazują na potrzebę zwiększenia ilości i jakości działań kierowanych do dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Działania nakierowane właśnie na te grupy odbiorców są od kilku lat priorytetami w programach profilaktyki uzależnień. W 2018 roku działania skierowane były do wszystkich grup dzieci i młodzieży, poczynając od początkowych klas szkoły podstawowej, poprzez gimnazjum oraz szkołę ponadgimnazjalną ze szczególnym uwzględnieniem jakości i standardów realizowanych programów profilaktycznych. Programami profilaktycznymi objęto 2446 uczniów oraz 357 osób dorosłych, w tym rodziców, nauczycieli i wychowawców. Wsparcie dla rodziców to kolejna z występujących potrzeb. Wspieranie rodziny i edukowanie rodziców to pożądaný i bardzo ważny czynnik chroniący, rodzina i jej wzmacnianie są pozytywnym elementem działań profilaktycznych. Badania potwierdzają, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina, a zwłaszcza wówczas gdy ma to charakter długotrwały prowadzi do zachowań patologicznych, wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji. Nieprawidłowo funkcjonująca rodzina może spowodować ukształtowanie się osobowości dziecka podatnej na uzależnienie, jak również być powodem wielu stresogennych sytuacji, mogących stać się przyczyną inicjacji alkoholowej, co w rezultacie może skutkować uzależnieniem, chorobą alkoholową. Dlatego niezbędne są działania zapewniające dostęp do specjalistycznego wsparcia i usług dla rodziców oraz ich dzieci. Niezbędne jest zapewnienie dostępu do szeroko rozumianego poradnictwa związanego z przeżywanymi trudnymi sytuacjami życiowymi jak również podejmowanie działań wspierających w wychowaniu i opiece nad dziećmi tj. prowadzenie placówki wsparcia dziennego czy organizowanie wypoczynku. Doświadczenia dotychczas realizowanych programów i aktualne potrzeby potwierdzają, iż wsparcie powinno być kierowane w szczególności do rodzin, które już przeżywają kryzys oraz do tych, które są nim zagrożone.

Analiza potrzeb potwierdza, iż w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Gminy Michałowice niezbędne są działania profilaktyki wskazującej, selektywnej oraz uniwersalnej.

Rozdział II

Cele Programu

Celem głównym programu jest rozwój profilaktyki uzależnień i zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniami .

Program zakłada realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) ograniczenie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu;
- 2) zwiększenie dostępności i zapewnienie skutecznej pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz rodzinom, w których istnieje ryzyko uzależnienia i związanej z tym zjawiskiem przemocy;
- 3) zwiększenie świadomości i wiedzy na temat ryzyka, szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z uzależnień;
- 4) promowanie zdrowego stylu życia;
- 5) zwiększenie kompetencji kadr w szczególności pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia i policji.

Rozdział III

Odbiorcy programu

Program kierowany jest do:

- 1) osób uzależnionych, współuzależnionych, doświadczających przemocy;
- 2) rodzin osób uzależnionych, współuzależnionych doświadczających przemocy;
- 3) osób i rodziny ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i przemocą;
- 4) dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;
- 5) specjalistycznej kadry tj: pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, członków zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 6) mieszkańców Gminy Michałowice w szczególności osób starszych.

Rozdział IV

Zadania w ramach programu

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności:

- 1) zakup ponadpodstawowych programów terapii uzależnień i pomocy terapeutycznej;
- 2) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną;
- 3) prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) zakupów programów wsparcia osób współuzależnionych i prowadzenia konstruktywnych zachowań abstynenckich;
- 2) finansowanie kosztów zatrudnienia specjalistów w ramach punktu poradnictwa specjalistycznego i punktu informacyjno-konsultacyjnego w szczególności z zakresu uzależnień, przeciwdziałania przemocy i wsparcia psychologicznego;
- 3) finansowanie zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego;
- 4) organizowanie i finansowanie zajęć socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych;
- 5) organizowanie i finansowanie wyżywienia dla dzieci uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego oraz innych programach opiekuńczo - wychowawczych,
- 6) organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego;
- 7) finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w tym w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym;
- 8) organizowanie i finansowanie superwizji;
- 9) prowadzenie i finansowanie działań rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne;
- 10) zakup lub opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych, m. inn. dotyczących oferty pomocy dla osób i członków rodzin z problemem uzależnienia czy doświadczających przemocy;
- 11) organizowanie i finansowanie grup samopomocowych dla osób doświadczających

- trudnych sytuacji życiowych z powodu uzależnień i przemocy;
- 12) organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących specyfiki zjawiska przemocy w tym: obowiązujących procedur i metod interwencji przeciwdziałania przemocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”;
 - 13) organizowanie spotkań lub kampanii w zakresie edukacji oraz wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie ;
 - 14) włączanie się w ogólnopolskie akcje informacyjne i kampanie.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności:

- 1) realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 2) realizowanie programów i warsztatów, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień: umiejętności społecznych, samokontroli, świadomości emocjonalnej, komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania problemów, radzenia sobie z zadaniami szkolnymi, asertywności, umiejętności odmawiania, budowania postaw i norm przeciwnych picia alkoholu i innym zachowaniom ryzykownym, przemocy i agresji rówieśniczej;
- 3) realizowanie programów i warsztatów dla dzieci i młodzieży należących do grup podwyższonego ryzyka np. dzieci nieśmiałych, odrzucanych przez rówieśników czy mających trudności edukacyjne bądź stwarzających problemy wychowawcze;
- 4) realizowanie programów i warsztatów dla rodziców w tym programów umiejętności wychowawczych oraz programów zakładających równoległe oddziaływanie zarówno na rodzica jak i dziecko;
- 5) finansowanie kosztów związanych z profilaktyką w ramach działań środowiskowych;
- 6) przeprowadzenie i sfinansowanie badań związanych z diagnozą lokalnych zagrożeń i zachowań problemowych;
- 7) zakup materiałów edukacyjnych do realizacji programów profilaktycznych, w szczególności rekomendowanych programów profilaktycznych ;
- 8) organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi młodzieżą szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych;
- 9) prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w formie warsztatów, pogadarek, spektakli, wpisujących się w działania systematyczne i długotrwałe;
- 10) organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego (kolonie, półkolonie) w tym dla dzieci ze specjalnymi potrzebami z uwagi na stan zdrowia;
- 11) finansowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 12) utrzymanie Punktu Poradnictwa Specjalistycznego i informacyjno –konsultacyjnego, w tym zatrudnianie specjalistów;
- 13) zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczącej danej problematyki w tym: ulotki, broszury, plakaty;
- 14) zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji czy materiałów multimedialnych wspierających edukację osób pracujących zawodowo w systemie

profilaktyki uzależnień;

- 15) wspieranie prospołecznych działań młodzieży, w tym finansowanie działań na rzecz wspierania i rozwoju wolontariatu;
- 16) podejmowanie działań informacyjnych w lokalnej prasie, na stronie internetowej i podczas niektórych wydarzeń gminnych;

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- 1) wzajemne informowanie i promowanie działań;
- 2) możliwość nieodpłatnego udostępnienie lokalu stanowiącego własność gminy na spotkania grupy AA;
- 3) włączanie w wykonywanie zadań wynikających z realizacji programu;
- 4) współpracę w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Zadanie 5

Finansowanie wyposażenia oraz bieżących kosztów utrzymania siedziby Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pokrywanie kosztów związanych z zakresem prac komisji w tym np. koszty biegłych, koszty sądowe i inne.

Rozdział V

Zadania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w tym:
 - 1) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu;
 - 2) zaproszenie na rozmowę, osoby co do której wpłynęło zgłoszenie;
 - 3) przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego;
 - 4) rozpatrywanie otrzymanych zgłoszeń dotyczących osób uzależnionych od alkoholu;
 - 5) motywowanie osób zgłoszonych do Komisji do podjęcia leczenia odwykowego;
 - 6) kierowanie osób, co do których istnieje podejrzenie o nadużywanie alkoholu na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
 - 7) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłych;
 - 8) kierowanie do właściwego sądu rejonowego wniosków o wszczęcie postępowania.
2. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu poprzez:
 - 1) przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zespołach dwuosobowych zgodnie z planem kontroli na rok 2020;
 - 2) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

Rozdział VI

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych

1. Członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie raz w miesiącu na podstawie złożonego oświadczenia o wykonaniu czynności potwierdzonego przez Przewodniczącego Komisji według następujących zasad wynagradzania:
 - 1) za posiedzenie Komisji - 100 zł;
 - 2) za dyżur członka Komisji oraz wykonywanie innych czynności określonych w regulaminie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 50zł;
 - 3) za udział w przeprowadzeniu kontroli i rekontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 50 zł.
2. Środki na wypłatę wynagrodzenia wymienionego w ust.1 zapewnia się corocznie w budżecie Gminy Michałowice w ramach dochodów własnych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Rozdział VII

Przewidywane rezultaty

1. Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:
 - 1) objęcie programami profilaktycznymi dzieci i młodzież szkolną;
 - 2) wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności;
 - 3) wzmocnienie umiejętności i kompetencji rodziców;
 - 4) podniesienie kompetencji kadr;
 - 5) zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy i wsparcia.
2. Program przewiduje monitoring następujących wskaźników:
 - 1) liczba zakupionych programów terapii i pomocy terapeutycznej i liczba osób korzystających;
 - 2) liczba godzin oferowanego poradnictwa i liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego;
 - 3) liczba zrealizowanych programów rekomendowanych i liczba osób uczestniczących;
 - 4) liczba dzieci objętych wsparciem placówki wsparcia dziennego;
 - 5) liczba zrealizowanych szkoleń dla poszczególnych grup odbiorców i liczba uczestników;
 - 6) liczba zrealizowanych warsztatów dla poszczególnych grup odbiorców i liczba uczestników;
 - 7) liczba przeprowadzonych kampanii i zakupionych materiałów informacyjno-edukacyjnych;
 - 8) liczba zorganizowanych form wypoczynku i liczba osób korzystających;
 - 9) liczba postępowań prowadzących do zobowiązania do leczenia.

Rozdział VIII

Realizatorzy program

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice. Program realizowany będzie przy współpracy z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, organizacjami, firmami i osobami fizycznymi realizującymi usługi z zakresu programu.

Rozdział IX

Finansowanie programu

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Michałowice w rozdziale 85154.

Rozdział X

Sprawozdawczość

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu stanowić będzie integralną część rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Michałowice.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Michałowice na rok 2020

Projekt uchwały wynika z zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych nałożonych ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawa ta nakłada obowiązek przyjmowania przez Radę Gminy rocznych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Przedstawiony projekt programu zawiera zadania, o których mowa w ustawie wraz ze wskazaniem sposobów ich realizacji. Program został opracowany na podstawie rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku wydawanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z uwzględnieniem zdiagnozowanych potrzeb i jest zgodny z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, przyjętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r.

W programie na rok 2020 uwzględniono zadania związane z prowadzeniem: profilaktyki uniwersalnej - skierowanej do całych grup, niezależnie od stopnia indywidualnego ryzyka, profilaktyki selektywnej - skierowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka oraz profilaktyki wskazującej - skierowanej do grup wysokiego ryzyka, w których występują pierwsze symptomy problemów. Działaniami profilaktycznymi będą objęte różne grupy mieszkańców w tym przede wszystkim dzieci i młodzież szkolna. Planuje się kontynuację we współpracy ze szkołami programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, jak również finansowanie placówki wsparcia dziennego „Klub Świetliki”, organizację wypoczynku w formie półkolonii i kolonii dla różnych grup dzieci i młodzieży, dalszą realizację kampanii „Profilaktyka dobra praktyka”, prowadzenie punktu poradnictwa specjalistycznego i punktu informacyjno -konsultacyjnego, oraz szereg działań informacyjnych i edukacyjnych. Budżet programu na wynosi 330 000zł.